

PRILOGA O KULTURI BIVANJA

MLADINA

BIVANJE

NAZAJ K

NARAVI *Enodružinska*

hiša na Katarini / KAKO SE TEGA

LOTIJO NEMCI *Med visoko umetnostjo in uporabnostjo*

/ POKLIC *Restavrator keramičnih posod* /

NAREDI SI SAM *Med reciklažo*

in zlatom

NAZAJ K NARAVI

Enodružinska hiša na Katarini

Piše: Urša Marn Foto: Miran Kambič

Aleš Žnidaršič in Katja Žlajpah sta partnerja v arhitekturnem biroju Multiplan arhitekti, pa tudi zasebno. Njun zadnji projekt je enodružinska hiša na Katarini nad Ljubljano, priljubljeni izletniški točki nedeljskih pohodnikov.

Za odločitev za selitev iz mestnega vrveža v podeželsko okolje, kjer ni bližine trgovin in službe, je potreben velik miselni obrat. »Sem gor Mercator ne dostavlja špece-rije,« mi pove Aleš Žnidaršič, ko se voziva iz Ljubljane proti zaselku Topol pri Medvodah. Približno dvajsetminutna vožnja v klanec je pravzaprav majhna žrtev za to, kar ponuja življenje v naravi: čistejši zrak, nižje temperature v poletnih mesecih, bujno vegetacijo, predvsem pa odsotnost hrupa. Tu, na skoraj 700 metrih nadmorske višine, se duša resnično spočije. Prava sonaravna gradnja ni tista, za katero je potrebnih kup tehnoloških inovacij, temveč tista, pri kateri je stavba v prostor umeščena tako, da čim bolj

izkorišča naravne danosti in je torej spoštljiva do naravnega okolja. In prav takšna je hiša na Katarini.

Večina bi se ustrašila gradnje na strmih in ozki parceli, arhitekta Aleš Žnidaršič in Katja Žlajpah pa sta v zahtevnem terenu našla navdih. Pobočja nista prilagodila hiši, temveč hišo pobočju. Da sta ohranila stara kostanjeva in hrastova drevesa, sta hišo temeljila na pilotih. Pravzaprav na skupno 200 metrov pilotov, ki segajo osem metrov pod zemljo. To je resda občutno podražilo gradnjo, betonski oporni zid bi bil cenejši, vendar pa drevesne krošnje zgornji etaži, kamor sta umestila dnevne prostore, v poletnih mesecih zagotavljajo naravno senčenje. Intimnejši, spaln del je umeščen v spodnjo etažo hiše, ki je odmaknjena od ceste in že zato manj izpostavljena poletni pripeki. Razporeditev prostorov je drugačna od običajne, a je tu popolnoma upravičena.

Najimpozantnejši je skoraj sto kvadratnih metrov velik dnevni prostor, kjer so

- 01 Vrhnja etaža hiše je namenjena dnevnim prostorom, intimnejši, spaln prostori pa so v etaži nižje. Da so ohranili večino dreves, ki so rasla na parceli, so hišo temeljili na pilotih.
- 02 Hiša na Katarini je poučen primer, kako graditi na strmih pobočjih in kako stavbo postaviti v prostor tako, da je čim spoštljivejša do naravnega okolja. Zasnovala sta jo arhitekta Aleš Žnidaršič in Katja Žlajpah iz ljubljanskega biroja Multiplan arhitekti. Širše občinstvo se bo skozi ta domiselni dom lahko sprehodilo v okviru projekta Odprte hiše Slovenije, ki bo letos potekal 5. in 6. oktobra.
- 03 Dnevni prostor kljub velikosti deluje domačno, tudi zaradi veliko hrastovega lesa. Domiselne zavese je oblikovala Almira Sadar, luči nad jedilno mizo pa so proizvod britanskega oblikovalskega podjetja Tom Dixon in predstavljajo štiričlansko družino.

Na naslovnici: Enodružinska hiša na Katarini nad Ljubljano;
arhitektura: Multiplan arhitekti; avtor fotografije: Miran Kambič.

04 **Otroška soba z minimalističnimi stoli in mizo japonskega proizvajalca Muji.**

poleg sedežne garniture in kamina še glavna in delovna kuhinja, jedilnica ter stopnišče do spodnje etaže. Skozi panoramske steklene površine je neoviran razgled na Polhograjsko hribovje, ob lepem vremenu pa se vidi vse do Primorske. Domiselne zavese v dnevnem prostoru, ki so aluzija na drevesne lističe, so delo oblikovalke Almiré Sadar in niso le dekoracija, ampak so namenjene tudi akustiki prostora, z njimi sta arhitekta zmanjšala odmev, ki je v tako velikem in minimalistično opremljenem prostoru nujno zlo.

V spodnji etaži je poleg spalnic še kopalnica s kadojo in ločeno prho – tu so tla in stene namesto s ploščicami obložene s tercem, umetnim kamnom. Arhitekta sta teraco uporabila tudi za tlakovanje dostopa do hiše, le da tam ni brušen, da ob padavinah ne drsi. Čeprav je hiša velika, bivalni prostori obsegajo 220 kvadratnih metrov, poleg tega pa je še sto kvadratnih metrov teras in ločena, skoraj 40 kvadratnih metrov velika garaža, objekt ne deluje kot tujek, ne štrli ven, temveč je diskretno skrit za krošnjami dreves in drugo naravno vegetacijo.

Po vsej hiši je nameščeno talno gretno, na dvokapni strehi pa so sončni kolektorji za ogrevanje vode. Zasnova hiše omogoča prečno naravno prezračevanje, zato jo je mogoče ohladiti brez klimatske naprave. Večina pohištva, tudi kuhinja, kopalnica in leseno stopnišče, je izdelana po meri in po načrtih arhitektov. Tu se je izvrstno izkazal mizar Boris Matjašec, s katerim Aleš Znidaršič in Katja Žlajpah sodelujeta pri večini svojih arhitekturnih projektov. Pravita, da z njim rada sodelujeta, ker ni klasičen mizar, ampak umetnik s prirojenim občutkom za lepo. Njegovi izdelki so brezhibni, res pa je, da si za izvedbo vzame veliko časa. Nasploh je hiša odraz vrhunskih obrtniških spretnosti. Od oken, vrat do kljuk – vse je izdelano po načrtih arhitektov, s pretanjenim občutkom za detajl. V hiši nič ne manjka, a tudi ni nič odveč. Vse je narejeno z občutkom za pravo mero. Vsak prostor je nekoliko drugačen, skozi hišo pa se prepleta rdeča nit, stkana iz betona, stekla in veliko lesa. Na južni strani je hiša skoraj povsem zastekljena, odprta v naravo, na severni je zaprta, zazidana – kar pripomore k naravnemu ogrevanju in hlajenju. Na vzhodni strani, ob glavnem vhodu, je jutranja terasa, na zahodni strani pa večerna terasa z letno kuhinjo, skrito za lesenim opažem. Zaradi velikih steklenih površin se zdi, kot da se

prostori nadaljujejo ven, v naravo, da je torej narava nekakšen podaljšek hiše. Takšna hiša je seveda tudi logistično izjemno zahteven projekt, ki terja dosledno izpeljavo arhitekturne zamisli. Investitor mora od začetka vedeti, kaj želi, in pri tem tudi vztrajati. Kajti brez vztrajnosti je lahko še tako dober projekt nazadnje videti povprečen.

Ker sta investitorja ljubitelja vrhunškega oblikovanja, je v hiši veliko domiselnih izdelkov domačih in tujih oblikovalcev. Sedežna garnitura v zemeljskih tonih je izdelek italijanskega proizvajalca Moroso, luči, ki osvetljujejo kuhinjski pult, sta oblikovala arhitekta Matija Bevk in Vasa J. Perović, nad jedilno mizo so luči britanskega oblikovalskega podjetja Tom Dixon, na terasi stoli in miza Ming iz stiropora, ki jih je oblikoval Gorazd Malačič iz skupine Asobi, pred glavnim vhodom v hišo sta gugalnici, delo oblikovalskega studia Kontrastika, v otroški sobi pa stolčki brez nog in mizica japonskega proizvajalca Muji. Skratka, hiša je zakladnica vrhunškega oblikovanja in prava paša za oči. Čeprav se morda zdi, da tako moderen objekt ne spada v naravo, je hiša na Katarini v resnici do naravnega okolja spoštljivejša od večine klasično grajenih slovenskih hiš, ki so jih investitorji postavili v lastni režiji in mimo navodil arhitektov. ×

KER NI VSAK
KVADRAT
KOT
LUMARJEV
KVADRAT!

SUPER JESENSKE
UGODNOSTI

SUPER KLJUČ CENA
ZA KOMFORT 200:
227.900,00 €
(z DDV)*

LUMAR
KAKOVOST

OB NAKUPU HIŠE LUMAR DOBITE NAJVEČ
NA m² - ORIGINALNO LUMAR KAKOVOST

Primerjajte našo ponudbo in odločitev bo
preprosta. Kakovost zagotavlja Lumar s
svojimi partnerji.

T: 02 421 67 50 I: www.lumar.si

Lumar
Živeti najbolj!

A COMPANY OF THE GREEN BUILDING GROUP

Lesene stopnice

Strešna kritina

Okna

Senčila

Toplotna črpalka

Toplotna črpalka

Parket

Fasadni sistem

Celulozna izolacija

01

KAKO SE TEGA LOTIJO NEMCI

Med visoko umetnostjo in uporabnostjo

Piše: Andrej Hrausky, arhitekt

V sake toliko časa naše vlade pripravijo sestaneke strokovnjakov, ki sanjarijo o strategiji naše prihodnosti. Ugotavljajo, da potrebujemo inventivno Slovenijo, polno znanja, in razglabljajo o državi kot o blagovni znamki. Da bi tudi mi nekoč pomenili kvaliteto, kot jo označuje znak »made in Germany«. Vendar je za to treba nekaj tudi narediti in tudi za pregovorno blagovno znamko Nemčije je bilo treba storiti marsikaj. In če smo konkretni – oznako »made in Germany« so si izmislili Angleži. Tako so želeli označiti manjvredne nemške izdelke, da jih domači kupci ne bi pomotoma kupovali namesto dobrega angleškega blaga. To se je zgodilo že leta 1887, ko so Angleži izdali svoj Merchandise Marks Act 1887, da bi svoje izdelke

zaščitili pred cenenimi nemškimi ponaredki. Očitno je, da je v 19. stoletju Nemčija veljala za ceneno in neakovostno proizvajalko, kot danes obravnavamo Kitajsko. A so se razmere hitro spremenile. Že leta 1894 je nemška državna komisija ugotovila, da se prodaja zaradi te oznake pravzaprav povečuje.

V 19. stoletju je bila Velika Britanija nesporna industrijska velesila, po kateri se je zgledoval svet. Tudi v arhitekturi, kjer je po letu 1860 nastalo gibanje Arts and Crafts. Pobudo zanj je dal William Morris, pri čemer so ga navdihnile teorije Johna Ruskina. Gibanje je nastalo kot odgovor na industrijsko revolucijo in je skušalo spet povrniti veljavo obrtniškega delu. Predstavniki gibanja so nasprotovali serijski industrijski proizvodnji in so se zavzemali za tesnejšo povezavo med

umetniki in obrtniki. Ideje so kmalu našle svoj odmev tudi na celini.

Najbolj znan primer je morda umetniška kolonija Matildenhöhe pri Darmstadtu. Ustanovil jo je mladi nadvojvoda Ernst Ludwig Hessenski in tudi tu ni šlo brez močnega angleškega vpliva. Nadvojvodova teta je bila kar angleška kraljica Viktorija in Ernst Ludwig je veliko časa prebil na angleškem dvoru. Tam se je seznanil z gibanjem Arts and Crafts in ni čudno, da je za prenovo nekaterih sob v svoji palači v Darmstadtu leta 1897 poklical kar enega vodilnih predstavnikov gibanja M. H. Baillie Scotta, ta pa je k nalogi pritegnil še Charlesa R. Ashbeeja. To sodelovanje je bilo odločilno, da je nadvojvoda sklenil ustanoviti umetniško kolonijo po vzoru gibanja Arts and Crafts. Za glavnega arhitekta

- 01 Sedež IBA Hamburg 2013 je na plavajočem doku, ki je energetska v celoti samozadosten. Zasnoval ga je arhitekt Han Slawik.
- 02 Nemški paviljon na svetovni razstavi v Barceloni leta 1929, delo Miesa van der Roheja, je bil po razstavi podrt, a pred leti rekonstruiran in danes predstavlja pravo ikono funkcionalistične arhitekture. V njem vsako drugo leto podeljujejo arhitekturno nagrado Evropske unije.
- 03 Tovarna turbin AEG v Berlinu arhitekta Petra Behrensa iz leta 1909 z njegovim zaščitnim znakom podjetja.

je povabil Josepha Mario Olbricha, Plečnikovega sošolca z Wagnerjeve šole na Dunaju. Olbrich je že na Dunaju sanjal o idealnem celovito oblikovanem mestu: »... tam bomo pokazali, kaj zmoremo; na celotnem območju in do zadnje podrobnosti. Vse bo obvladoval isti duh. Ulice, vrtove, palače, koč, mize, stole, luči in žlice bo zaznamoval isti občutek. V sredini pa, kot tempelj na rajskem vrtu – Hiša dela – hkrati atelje umetnika in delavnica rokodelca. Tam bo imel umetnik vedno ob sebi pomirjujočo in urejeno ročno delo, rokodelci pa osvobajajočo umetnost, ki povezuje, dokler se ne bosta oba razvila v eno osebo.« Kako lepo izražena težnja po združitvi umetnika in rokodelskega mojstra! Nadvojvoda je umetnike sam izbral, za svoje delo pa so prejeli letno plačilo. Med povabljenici so bili slikarji, kiparji, obrtniki in Olbrich kot arhitekt. Povabljen je bil tudi Peter Behrens, vendar takrat še kot slikar, ilustrator in knjigovez. Kolonijo so slovesno odprli leta 1901, čeprav so jo pozneje še dograjevali, in ravno Behrens je zasnoval tudi sceno in kostume za otvoritev. Behrens si je sam v celoti zasnoval tudi svoje domovanje, od pohištva, porcelana, slik in brisač, vse do same stavbe. Prav njegova hiša je bila najbolj sodobna in je prejela najboljše kritike ter pomeni pomembno prelomnico v njegovi karieri – postal je arhitekt. Tako je presešel razliko med rokodelstvom in umetnostjo in postal eden najvplivnejših arhitektov tedanjega časa. V njegovem ateljeju v Berlinu so se v letih 1907–1912 kalili najpomembnejši arhitekti dvajsetega stoletja: Ludwig Mies van der Rohe, Le Corbusier in Walter Gropius.

Leta 1896 so kot kulturnega atašeja na nemško ambasado v London poslali tedaj 35-letnega arhitekta Hermanna Muthesiusa. Ta je proučeval dogajanje v tamkajšnji arhitekturi in družbi. Sam se je imel za ambasadorja kulture, nekateri so ga raje razglašali za industrijskega vohuna. Med šestletnim bivanjem ga je še posebej zanimalo gibanje Arts and Crafts. O tem je pisal v člankih in knjigah, ki so izšli v Nemčiji. Po vrnitvi pa je postal svetovalec pruske vlade in je leta 1905 izdal

zajetno knjigo v treh delih »Das englische Haus«. V njej je opisal zgodovinski razvoj, tedanje stanje in notranjo ureditev angleških domov. Muthesiusov namen dobro označuje uvodni citat, ki si ga je izposodil pri Ralphu Waldu Emersonu: »Lepota se mora vrniti med uporabne umetnosti in razlika med visoko umetnostjo in uporabnostjo mora izginiti.« Knjiga, ki je kmalu postala obvezni priročnik nemških arhitektov, je poudarjala praktičnost in enostavnost angleške arhitekture. V člankih je uvedel pojem Sachlichkeit, ki ga najraje prevajamo kot stvarnost. Ta se je razvil v pravo gibanje za uporabno in funkcionalno oblikovanje, dvig kakovosti industrijskih izdelkov, iskrenost materialov in organsko oblikovanje.

Muthesius ni ostal le pri teoriji, leta 1904 je v predmestju Berlina zgradil svojo prvo od številnih »podeželskih hiš« (Country House), ki je takoj zaslovela, in množice obiskovalcev so se zgrinjale, da bi si ogledale angleški način življenja.

Po nekem predavanju v Berlinu leta 1907, ko je kritiziral kakovost nemških industrijskih izdelkov, so mu očitali kar narodno izdajstvo. Dosegli so le to, da je s somišljeniki ustanovil združenje Deutscher Werkbund (Nemško delovno združenje), ki si je prizadevalo za uveljavitev najvišjih standardov kakovosti v industrijski proizvodnji. Med ustanovitelji so bili večinoma arhitekti: Herman Muthesius, Peter Behrens, Theodor Fischer,

Josef Hoffman, Joseph Maria Olbrich, Bruno Paul, Richard Riemerschmid, Fritz Sumacher in drugi, ter dvanajst industrijskih podjetij. Gibanje Arts and Crafts je v Angliji opozarjalo na razkol med umetnostjo in industrijskim izdelkom, Muthesius pa je priznal pomen industrijske proizvodnje in jo je hotel povezati z umetnostjo. Umetnik naj ne deluje proti industriji, ampak z njo. Zato je Deutscher Werkbund v eni organizaciji združil tako umetnike kot tovarnarje. To je bil popolnoma nov koncept, ki je pozneje omogočil razvoj industrijskega in celostnega oblikovanja. Že leta 1907 je podjetje AEG arhitektu Petru Behrensu zaupalo sanjsko nalogo – celostno oblikovanje od črk njihovega logotipa, njihovih izdelkov, tovarn, prodajaln in nazadnje celo veslaškega kluba podjetja. Posebej pomembno je bilo oblikovanje tovarniških hal, kjer naj bi se delavci dobro počutili in s ponosom delali. Behrensov tedanji sodelavec Walter Gropius je ob občudovanju AEG hale za izdelavo turbin (zgrajene 1909) v Berlinu izjavil, da »neizobraženemu delavcu daje občutek za lepo«. Pripadniki Werkbunda so menili, da je že čas, da Nemčija najde svoje mesto v svetu, to pa bi bilo mogoče le z delavci, ki bi bili zadovoljni. Muthesius je celo z današnjega stališča precej vizionarsko zahteval, da »morajo biti nove oblike mednarodne, da bodo po celem svetu podobne ... vendar morajo izvirati iz Nemčije«. Eden od ustanoviteljev Werkbunda Fritz Schumacher je trdil, da »umetnost ni luksuz, ampak del gospodarske moči«. Prvič je prevladalo prepričanje, da morajo biti industrijski izdelki tudi ustrezno oblikovani. Svoje rezultate je gibanje predstavilo na veliki razstavi v Kölnu leta 1914. Prva svetovna vojna je prekinila delovanje Werkbunda in zadala končni udarec tudi umetniški koloniji v Darmstadt.

Po prvi svetovni vojni je bilo vse drugače, kriza je omajala moč industrijskih pokroviteljev, pa tudi obnovljeni Werkbund se je bal njihove prevlade nad umetniki. Walter Gropius je želel spet povezati umetnost in rokodelstvo, tokrat s pomočjo šole. To je poizkušal že arhitekt Hans Poelzig, ki je leta

1900 postal profesor na Kraljevi šoli za umetno obrt v Breslavu (danes Vroclav na Poljskem) in v svoje poučevanje uvedel načela Arts and Crafts. Mlade arhitekta je Poelzig hotel spremeniti v obrtniške mojstre. Uvedli so delavnice, kjer je učil arhitekturo in mizarstvo, pod nadzorstvom mizarkega mojstra, pritegnil je investitorje, za katere so študenti reševali konkretne naloge, okoliška mesta so za njih razpisovala študentske natečaje. Namesto tradicionalnega akademskega izobraževanja je Poelzig skušal študente povezati s proizvodnjo in s konkretnimi nalogami. Zaradi tega ni čudno, da šola, ki je še pod Poelzigovim vodstvom prerasla v akademijo, nekateri označujejo za predhodnico Bauhausa. Walter Gropius je Bauhaus (ime spominja na srednjeveško Bauhütte) ustanovil v Weimarju leta 1919. Leta 1925 se je šola preselila v nove prostore v Dessau, ki jih je Gropius sam zasnoval kot programsko izhodišče nove arhitekture, na koncu je pristala v Berlinu, kjer so jo leta 1933 zaradi pritiska nacistov zaprli. Kljub svojemu razmeroma kratkemu obdobju delovanja pod tremi direktorji: Walterjem Gropiusom, Hannesom Meyerjem in končno Miesom van der Rohejem, šola še danes velja za najpomembnejšo tovrstno ustanovo sploh. Funkcionalistična arhitektura, ki so jo razvijali na Bauhausu, se je mednarodno uveljavila z razstavo Werkbund leta 1927, ko so v naselju Weissenhof pri Stuttgartu zgradili vzorčno naselje enaindvajsetih stanovanjskih hiš. Direktor razstave Mies van der Rohe je k sodelovanju povabil še petnajst uveljavljenih mednarodnih arhitektov, med njimi Behrensa, Gropiusa in Le Corbusierja. Uspeh razstave je spodbudil podobne razstave tudi drugje. Leta 1929 v Breslavu (Vroclavu) pod imenom WUWA (Wohnung und Werkraum) in leta 1932 na Dunaju (Werkbundsiedlung Wien). Prava ikona funkcionalizma pa je postal Miesov paviljon za svetovno razstavo v Barceloni leta 1929. Pred leti je bil obnovljen in danes v njem podeljujejo evropsko nagrado arhitekture Miesa van der Roheja. Nazicem je vsemu temu napravil

konec in mnogi pomembni arhitekti so zapustili Nemčijo. Nekateri so se ustavili v Angliji in le po nekaj desetletjih se je kulturni vpliv obrnil. Nekoč so se v Nemčiji navduševali nad angleško arhitekturo, takrat pa so Walter Gropius, Erich Mendelsohn in drugi v Anglijo pripeljali sodobno arhitekturo.

Werkbund se je ponovno vzpostavil leta 1947, enako pobudo pa je danes prevzela IBA (Internationale Bauausstellung). Leta 1957 so v Zahodnem Berlinu priredili IBA 57 Berlin. Triinpetdeset arhitektov iz 13 držav, med njimi Alvar Aalto, Le Corbusier, Walter Gropius, Arne Jacobsen in Oscar Niemeyer, je obnavljalo v vojni bombardirani Hansaviertel. Šlo je seveda za politično demonstracijo uspeha zahodne demokracije. Triideset let pozneje so organizirali IBA Berlin 1987. Razstavo so razširili na deset let trajajočo obnovo mestnega tkiva, šlo pa je tudi za demonstracijo postmoderne arhitekture. Sledilo je še nekaj razstav, nato pa IBA Hamburg 2013, kjer so se lotili treh vse bolj aktualnih tém današnjega bivanja. Téma »Cosmopolis« se ukvarja s problemom sobivanja različnih kultur v bodočih metropolah, »Metrozones« obravnava opuščena zemljišča v mestu, téma »Mesta in podnebne spremembe« pa poskuša povezati razvoj mesta z varovanjem okolja. Ne gre več za promocijo novih arhitekturnih smeri, ampak za ukvarjanje s problemi našega časa. Staro smetišče so na primer prekrili s plastiko in zasadili, na vrh postavili vetrne elektrarne, na pobočje fotocelice, plin, ki nastaja v odpadkih, pa zajemajo in uporabljajo za gretje, obnovili so stare povojne bloke, vojni bunker bodo spremenili v solarno cisterno za toplo vodo itd. A to še ni vse – leta 2007 je začela delovati ustanova za gradbeno umetnost Bundesstiftung Baukunst, ki spodbuja zanimanje javnosti za kulturo bivanja in se zavzema za kakovostnejše okolje in arhitekturo. Sami pojasnjujejo: »Kultura bivanja je ogledalo naše družbe in našega sobivanja. Zato je to kultura, ki se nenehno razvija in upošteva spremembe.« Ko mi šele razmišljamo, so Nemci že v akciji. x

OKNA - VHODNA VRATA - ROLETE - G. VRATA - ZIMSKI VRTOVI

NAITORS D.O.O.
HARDEK 34g, 2270 ORMOŽ
mobi: + 386 (0)31 793 204;
www.naitors.si

PVC
*
ALU
*
LES

- BREZPLAČNO SVETOVANJE
- BREZPLAČNE IZMERE
- BREZPLAČNA PONUDBA
- STROKOVNA VGRADNJA
- TEHNIČNO DOVRŠENI IZDELKI

ZA VAS SE BODO POTRUDILI STROKOVNJAKI, KATERI SO V TEM POSLU ŽE 10 LET IN VEČ

Marles^{ove}
jesenske
ugodnosti

MARLES^{ove}
top hiše na
ključ

TRADICIJA

ZNANJE

KAKOVOST

Imejte to, kar nima še nihče.

Edinstvena kreacija, znanje in kakovost.

Posebna **jesenska ugodnost** namenjena vsem, ki boste svojo sanjsko hišo gradili na podlagi **individualne idejne zasnove**.

Z Marlesovimi jesenskimi ugodnostmi prihranite do 21.000 €.

Za vas smo pripravili top hiše na ključ!

Nakup hiše še nikoli ni bil tako enostaven, udoben in ugoden. Za več informacij o akciji nas pokličite na **telefon 02 429 45 00**, obiščite v Marlesovem salonu v Ljubljani ali vzorčnih hišah v Mariboru.

Marlesove top hiše na ključ v posebni **jesenski ugodnosti** že

od **860 €** z DDV na m²

Podrobnosti o ponudbah: www.10his.si

MARLES HIŠE MARIBOR d.o.o., Limbuška c. 2, 2341 Limbuš, Slovenija,
Tel: +386 (0) 2 429 45 00, Fax: +386 (0) 2 429 46 40, E-mail: info@marles.com, www.marles.com

marles

Evropsko tehnično
soglasje

Certifikat Inštituta
Passivhaus
(Nemčija)

MINERGIE

Nadstandardni certifikat visoko
učinkovitih nizko-energijskih
objektov (Švica)

Znak kakovosti
avstrijske
gospodarske zbornice

01

RESTAVRATOR KERAMIČNIH POSOD

Stanko Gojkovič, eden izmed glavnih mojstrov restavriranja več tisoč let starih keramičnih posod

Piše: Vesna Teržan

Njegov poklic je nekaj zelo posebnega, s svojim delom, z rekonstrukcijami starih posod, nas seznanja s tem, kako so v davni kuhali, kako shranjevali živež in kakšno vrednost je posodje imelo v družbi. Njegovo delo priča o bivalnih navadah naših prednikov. Nekateri arheologi pravijo, da je Stanko Gojkovič ta hip edini, ki je v 40 letih delovne dobe pridobil takšno rutino in znanje, da je kos še tako težki nalogi rekonstrukcije arheoloških najdb iz keramike.

Znanje je pridobil od očeta in tako postal eden izmed glavnih mojstrov restavriranja več tisoč let starih keramičnih posod. Takih mojstrov, ki bi že na podlagi črepinje

ali dveh zaslutili, kakšna je bila videti stara posoda, je v Sloveniji malo. Tisti, ki brez njegovega znanja, predanosti in delavnosti ne bi mogli dobro opravljati raziskovalno-znanstvenega dela, so arheologi, zaposleni na zavodih za varovanje kulturne dediščine in v muzejih. Gojkovič sodeluje z njimi tudi na terenu, pri izkopavanju na arheoloških najdiščih. »Seveda je za restavratorja najboljšo, da material vidi na terenu, kako so ga arheologi odkopali, kako je ležal v grobu kot pridatek ali pa v stavbi ob ognjišču. Po možnosti posodo sam dvignem iz zemlje, če je bila razbita, sam pobrem črepinje. Torej jo tam, na kraju najdbe, razstavim, dam v škatlo in takšno posodo zagotovo kasneje lažje sestavim. A za arheologe je pomemben tudi en sam kos posode, ena sama črepinja, da lahko določijo zgodovinsko

obdobje in kulturo, ki ji je pripadala,« opisuje Gojkovič eno izmed faz v poteku svojega dela.

Na vprašanje, kako se počuti, ko se vedno znova znajde pred veliko škatlo, polno črepinj, iz katerih mora sestaviti posodje, odgovarja, da ga pri tem delu pač ne sme zgrabit malodušje. »Ne, to pa se ne sme zgoditi! Polna škatla črepinj je zame vedno izziv. Saj če nečesa ne morem sestaviti takoj, se takšni posodi za nekaj časa umaknem, jo pustim, potem se vrnem k njej in takrat, čez čas, gre po navadi lažje. Ja, nekatere črepinje so me precej časa čakale, potem pa so se kar sestavile.« Natančno se drži postopkov in načel restavriranja posod, ki jih je prevzel od očeta Janeza Gojkoviča. »Oče je vedno dejal, tako daleč greš v sestavljanju posode, dokler imaš stik črepinj. Posode ne moreš sestaviti

- O1** »Nikoli ne naredim več, kot mi dovolijo najdene črepinje.« /Foto: Marko Pigac
- O2** Prva faza pri rekonstrukciji stare posode - lepljenje črepinj in ugotavljanje njene oblike. /foto: arhiv Stanka Gojkoviča
- O3** Druga faza rekonstrukcije - posoda je zlepljena, sledi le še dopolnjevanje z mavcem. /foto: arhiv Stanka Gojkoviča

od vrha do dna, če nimaš vseh podatkov. Tukaj si ne smeš nič izmišljovati! Videti se morajo prehodi, vsak naklon, kot da bi sledil razpoloženju starega mojstra, da začutiš, kdaj se mu je zatresla roka. In to, kar delam, je vse le ročno delo. Tudi ne smem uporabljati lončarskega kolesa, predvsem za starejša obdobja pred rimskim časom ne. V prazgodovini so lončarji delali vse z roko in te posode tudi niso simetrične. Tej njihovi nesimetriji moram pri restavriranju slediti tudi sam.« Odločno je poudaril, da ne dela rekonstrukcij, ampak posode restavrira. V bistvu mora začutiti tisto staro obliko in to je počasno delo; najprej zlepi dele posode, nato mora podlagati, da lahko dopolnjuje z mavcem, jemlje odtise, sledi brušenje, ko je posoda sestavljena do stopnje, ki so jo najdeni ostanki pač omogočili. Kadar se najde med črepinjami profil posode, je vse lažje in tako jo lahko včasih sestavi tudi čisto do zadnjega detajla in to je zmaga. Ko je restavriranje pri koncu, posode nikoli ne tonira, tako kot nekateri drugi restavratorji, ampak pusti mavčne dopolnitve bele. »Oče je vedno rekel – tisto, kar je dodano, se mora videti! Nekateri tonirajo, jaz se držim očetovih načel, a tudi mnogi restavratorji po svetu so podobnega mnenja. Nikoli ne naredim več, kot mi dovolijo najdene črepinje. Posode si ne morem izmisliti. Moja naloga je, da ustvarim dovolj verodostojno dopolnitev in da se vidi, kakšna je nekoč bila.« Resnica je, pravijo poznavalci, da se je osnovnih zakonitosti tega dela sicer mogoče priučiti, a če vajenec nima v rokah pravega občutka za obliko, posode ne bo nikoli sestavil, niti dopolnil.

Ta, na neki način družinski poklic, so pri Gojkovičevih začeli opravljati po naključju, tako kot se pogosto sestavi življenje. V času med obema vojnama je prišel na Ptuj arheolog dr. Walter Schmid, ki je bil takrat predstojnik arheološkega oddelka v graškem Joanneumu in deželni arheolog za Štajersko. Schmid je bil

v letih od 1905 do 1909 tudi kustos v Deželnem muzeju v Ljubljani, današnjem Narodnem muzeju Slovenije in je prvi, ki je znanstveno izkopaval ostaline antične Emone, kar bo prihodnje leto širši slovenski javnosti prikazano ob 2000-letnici ustanovitve rimske Emone v ljubljanskem Mestnem in Narodnem muzeju. Gojkovičev oče je Schmidu pomagal pri arheoloških izkopavanjih na Ptuj in v okolici in se je hitro učil. Profesor ga je 'obrajal' in mu je priskrbel službo čuvaja mitreja na Hajdini. Sodelovanje Gojkoviča starejšega in Walterja Schmidta se je nadaljevalo tudi po vojni, hkrati pa so v ptujskem muzeju potrebovala nekoga, ki bi restavriral stare posode. »Oče je imel ročne

spretnosti, bil je izučeni kolar in v njegovih rokah je vsak material dobil smisel. V muzeju je takoj začel delati. Takrat je še restavriral gospa Skrabarjeva in ocenila očetovo delo tako, da so ga vzeli v redno službo.« Rezultate dela obeh Gojkovičev, starejšega in mlajšega, vidimo kot razstavne eksponate v arheoloških zbirkah muzejev v Tolminu, Novem mestu, na Ptuj, v Mariboru, tudi v Narodnem muzeju v Ljubljani pa v Gradcu in drugod. Gojkovič mlajši je sodeloval še pri postavitvi nedavno nagrajenega ormoškega muzeja, kjer posebej izstopa arheološki del muzejske postavitve.

Stanko Gojkovič je prvo posodo zlepil že v sedmem razredu osnovne šole.

Oče je šel v službo, on pa je se je doma lotil črepinjske posode, ki so jo arheologi našli v starem prazgodovinskem grobu na Hajdini. »Dobro je!« je sinovo delo ocenil oče, ko se je vrnil iz službe, in pribil: »Pa še onega zlepi!« S tem je mislil na črepinjske posode, ki je še čakala v škatli. A Stanko ga ni ubogal, bolj ga je mikalo, da bi zlepljene črepinje dopolnil z mavcem, da bi nastala posoda. Dovolj dolgo je opazoval očeta, da si je drznil takoj na 'višjo' stopnjo restavriranja. »Čez dva dni sem mu pokazal dopolnjeno posodo. Malo sem že trepetal, kaj bo rekel. On pa mi je suho odvrnil – 'Ja, zdaj pa je vredno.' Od tistega časa sem lahko delal z njim. Tako se je začelo moje vajeniško obdobje.« Po osnovni šoli ni šel v Ljubljano na srednjo oblikovno šolo, kar bi bilo logično glede na ročne spretnosti. Pri hiši je bilo enajst otrok in ni bilo dovolj denarja, da bi vsi študirali. Brat Viktor je študiral kiparstvo, drugi brat Janez kemijo, Stanko pa je šel v srednjo kovinarsko šolo doma na Ptuj. Sestre so bile spretno risarke, najmlajša Majda je postala risarka arheološkega gradiva, najstarejša Slavica pa je risala načrte na ptujskem katastru. Stanko pravi, da je nekaj te ustvarjalnosti moralo že biti v genih Gojkovičeve družine. Ročnih spretnosti pa se je kar 'nalezel' od očeta in počasi prevzel njegovo delo. Nekaj

od dodatnega znanja je pridobil ob izpopolnjevanju v Novem Sadu in v Narodnem muzeju v Ljubljani. Tako kot se je sam učil pri očetu, zdaj s postopki restavriranja starih keramičnih posod seznanja sinova.

A da je postal tako velik mojster kakor oče, je pri lepljenju črepinjskega sedla mesece in mesece. »Pred leti, še takrat, ko sem bil v službi v ptujskem muzeju, sem se več kot štiri mesece mučil z veliko prazgodovinsko žaro. V višino je merila 80 centimetrov in v širino približno 60 centimetrov. Manjkal mi je en rob, da bi jo sestavil do konca, preprosto nisem mogel začutiti njenega naklona. Pa sem šel po arheologinjo, da bi si ogledala, kaj je zraslo iz črepinjske, in mi morda pomagala s kakšnim podatkom. Tako opazujeva to zlepljeno posodo, želel sem jo obrniti, da bi jo kolegica videla še z druge strani, pa se je zaradi pomanjkanja statičnosti žara nagnila in padla ter se razletela še na več koščkov. No, po tem dogodku sem jo zleplil v treh tednih in jo dopolnil v končno obliko.« Gojkovič restavrira posode iz različnih zgodovinskih obdobjev in iz zelo različno sestavljenih materialov – glin, tudi različno pečenih; vse to mora videti, pregledati stanje, če je glina prekrhka, jo mora utrditi, biti mora pozoren na reliefni ornament ali na barvo, vse sledi mora ohraniti.

V ptujskem muzeju je delal do konca sedemdesetih let, takrat pa se je zaposlil na

mariborskem zavodu za spomeniško varstvo. Naziv poklica se je z leti spreminjal – enkrat je bil preparator, drugič restavrator, sedaj je konservator/restavrator.

Gojkoviča z letošnjim letom pošiljajo v pokoj, saj država varčuje tudi pri takšnih redkih poklicih, kot je njegov. Pravi, da je arheološka skupina na zavodu razpadla, del arheologov je šel na Center za preventivno arheologijo, na OE ZVKDS Maribor pa sta ostala le še dva arheologa za zaščito arheološkega terena. Nič več ni arheoloških terenov, sistematičnih raziskav in živega dela, sedaj pišejo le še soglasja za gradnje, preostala je zgolj papirologija. »V dobrih starih časih je bila takšna politika, da je vsak vzgojil naslednika. A to se sedaj na zavodu ni zgodilo, ker sta se politika in odnos do arheološke dediščine spremenila. Morda bo tudi to delo restavriranja arheoloških najdb iz keramike prešlo v zasebne roke, tako kot je prešlo vodenje arheoloških izkopavanj.« Tako se sprašuje Stanko Gojkovič, ki je v življenju restavriral na tisoče posod, v to vložil na tisoče ur potrpežljivega dela, skupaj z očetom postavil visoke standarde in požele strokovna priznanja. A žal znanja ni mogel prenesti na mlajše rodove, za njim v štajerski regiji ne bo nihče več opravljal takšnega dela in tako se bo izgubilo tudi delovno mesto. x

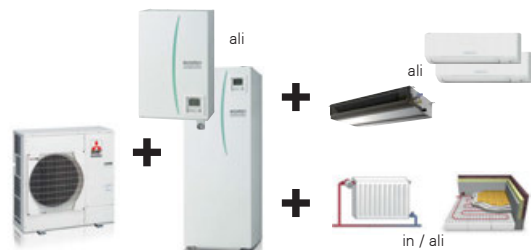

ČAS JE ZA PAMETNO IN VARČNO OGREVANJE

Hibridni split sistem - Mr. SLIM⁺

Izkoriščanje
odpadne toplote

Ogrevanje
z vodo

Sanitarna
topla voda

Ogrevanje
z zrakom

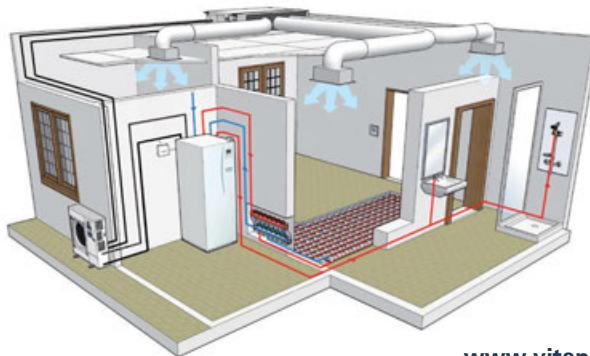

Hlajenje
z zrakom

Revolucionarni hibridni sistem ECODAN Mr.SLIM⁺ združuje v en sam sistem prednosti neposredne ekspanzije toplotnih črpalk zrak-zrak in toplotne črpalke zrak-voda.

Na zunanjo enoto priklopimo notranjo vodno enoto za ogrevanje tople sanitarne vode, ki omogoča izvedbo ogrevanja s talnim gretjem in/ali z radiatorji, in enoto za neposredno ekspanzijo (kanalsko ali dve stenski enoti), ki poskrbi za ogrevanje v prehodnih obdobjih in hlajenje poleti. Toplota, ki jo poleti odvajamo iz prostorov pa se izkoristi za gretje sanitarne vode.

www.vitanest.si

Uvoz in distribucija klimatskih naprav in toplotnih črpalk

VITANEST d.o.o., NOVA GORICA | tel.: 05/338 49 99 | e-pošta: vitanest@vitanest.si

brezplačna telefonska številka za uporabnike

Soseska Za mlinom

Soseska Za mlinom leži v neposredni bližini doma za ostarele in njeni stanovalci lahko v dogovoru s pristojnimi koristijo različne usluge doma.

Investitor, družba Nepremičnine Orkus, d. o. o., ki je v Cerknici zgradil večstanovanjsko sosesko Za mlinom, želi k nakupu preostalih prostih enot v soseski privabiti čim širši krog kupcev, zato ponuja kupcem preostalih prostih enot v soseski posebej ugodne cene. Od 72 stanovanj v soseski je na voljo le še 13 enot navedenih v tabeli poleg besedila.

Soseska Za mlinom je bila dokončana leta 2010, ko je tudi pridobila pravnomočno uporabo dovoljenje. Vsa stanovanja in garažna parkirna mesta so v zemljiško knjigo vpisana kot posebni deli v etažni lastnini, zunanja parkirišča in atriji pa so posebej odmerjene zemljiške parcele. Celotna soseska je oddana v upravljanje enemu upravniku.

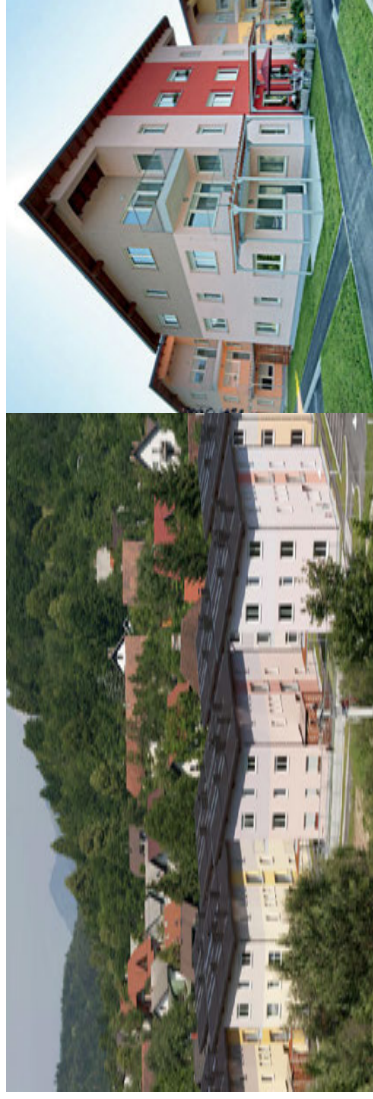
Soseska je zgrajena na več kot 8 tisoč kvadratnih metrih, na katerih je osem manjših večstanovanjskih objektov in sto zunanjih parkirišč. V garažni hiši pod sosesko je 47 garažnih parkirnih mest. V vsakem objektu je le devet stanovanj, po tri v vsakem nadstropju. Enopislobna, dvospislobna, dvoipislobna stanovanja merijo od 46 do 81 kvadratnih metrov (s teraso). Priljučna stanovanja imajo vrtove in terase (od 17 do 86 kvadratnih metrov).

Soseska Za mlinom leži pod Slivnico, neposredno ob potoku Cerknjiščica in nasproti doma za ostarele ter je tako odmaknjena od samega centra. Kupci lahko tu najdejo prostor za mirno in sproščujoče bivanje v bližini vseh pomembnih ustanov, ki jih ponuja manjše mesto, (občinska zgradba, upravna enota, šola, nakupovalni center, zdravstveni dom, lekarna in kulturni dom so od soseske oddaljeni do 600 metrov). Širša okolica ponuja novim stanovalcem te soseske neokrnjeno naravo.

Prepričani smo, da je nakup stanovanja v soseski Za mlinom najboljši kompromis za tiste, ki se nečesto odpovedati ne naravi in ne urbanemu življenju. Od naravnih znamenitosti je treba omeniti presihajoče Cerknjsko jezero, Rakov Škocjan, Unško kolisevko, Planinsko polje, kraške podzemne jame itn. Predvsem kraški pojavi so edinstveni v svetovnem merilu. Med razloge za nakup stanovanja v novi soseski pa lahko poleg naravnih in logističnih danosti lokacije, štejeemo tudi kakovost gradnje in ceno.

Prodaja in informacije: Nepremičnine Orkus d.o.o.,

Ulica Za mlinom 7, 1380 Cerknica,
e-mail: info@nepremicnine-orkus.si
tel: 051 601 800

CENIK STANOVANJSKIH ENOT

Enota z naslovom	Uporabna površina	Shramba	Odprta loža	Terasa ali balkon	Atrij	Neto tlorisna površina (brez atrija)	Cena Z DDV
2 SS ULICA ZA MLINOM 1	51,65	3,50	6,80	11,30	67,00	73,26	89.528,00
2,5 SS ULICA ZA MLINOM 1	59,11	4,30	6,40	6,40		69,85	84.090,00
2,5 SS ULICA ZA MLINOM 1	59,69	4,10	6,40	6,40		70,18	84.546,00
2 SS ULICA ZA MLINOM 2	51,22	3,40	6,80	11,30	60,00	72,79	88.192,00
2 SS ULICA ZA MLINOM 3	51,30	3,40	6,80	11,30	61,00	72,82	88.388,00
2,5 SS ULICA ZA MLINOM 4	59,59	4,10	6,40	6,40		70,12	84.426,00
2,5 SS ULICA ZA MLINOM 5	59,59	3,20	6,80	11,30	60,00	80,99	97.996,00
2,5 SS ULICA ZA MLINOM 5	59,61	4,10	6,40	6,40		70,13	84.450,00
2,5 SS ULICA ZA MLINOM 6	59,39	3,10	6,80	11,30	69,00	80,70	98.536,00
2,5 SS ULICA ZA MLINOM 6	59,19	4,10	6,40	6,40		69,70	83.946,00
2,5 SS ULICA ZA MLINOM 7	59,57	3,20	6,80	11,30	61,00	80,90	98.072,00
2,5 SS ULICA ZA MLINOM 7	59,30	4,10				69,80	84.078,00
2,5 SS ULICA ZA MLINOM 8	59,47	4,10	6,40	6,40		70,01	84.282,00

Vsa stanovanja imajo eno zunanje parkirno mesto in eno parkirno mesto v garaži.

AKCIJA: objavljene nižane cene so kupcem na voljo do konca tega leta

NAREDI SI SAM

Med reciklažo in zlatom

Piše: Nada Vodušek

Če smo se od svojih babic in dedkov naučili ročnih spretnosti, če znamo plesti, kvačkati, sami obdelati les in nam niso tuja sestavljanje, lepljenje, vijačenje in barvanje, potem imamo vse potrebne veščine, da se predamo trendu, ki sliši na ime: naredi si sam. Lahko preoblečemo stare fotelje, spletemo senčnik za luč, nakvačkamo zavese, zvozlamo preprogo, morda celo naredimo mizo iz poceni opaznih desk in jo prebarvamo s svojim najljubšim pastelnim odtlenkom. Ne le, da bomo s tem svojemu domu dodali osebno noto, z ročnim delom si bomo celo polepšali dolge jesensko-zimske večere in s sebe stresli stres. Brez dragih psihoseans. In brez televizije.

To sicer ni nič novega. A da ne gre le za retro trend varčnih gospodinj, dokazujejo mnogi kosi iz oblikovalskih delavnic. Veliko oblikovalcev je svoje nove izdelke ustvarilo prav skozi obujanje in reinterpretacijo starih mojstrskih tehnik in spretnosti. Seveda

jim je dodalo sodoben pečat, nujno potreben tvist, ki njihove izdelke razlikuje od retro arzenala z boljših trgov in iz starinarnic. In prav moderni preobrat jim daje kredibilnost in šarm.

Del te oblikovalske paradigme je tudi udejanjanje nove, drugačne rabe že odsluženega. Ko kupček starega tekstila postane naslanjač, lesen zabojček za vino pa nočna omarica. Vse to smo že videli, seveda. Tejo Remy je naslanjač, oblikovan iz kupa cunj, pokazal že leta 1991 in ustvaril velikokrat prikazan razstaveni eksponat. Pri nizozemskem Droog dizajnu ga lahko še zmeraj naročite. A če se je pred dvema desetletjema komu to zdela le duhovita domislica, provokacija za vsega site potrošnike, se je kmalu izkazalo, da ima širši kontekst. Kontekst, ki so ga ustvarili mnogi mladi oblikovalci. Razpeti med zahtevami množične na eni in elitistične produkcije na drugi strani so iznašli tretjo pot. Odločili so se, da bodo neuvrščeni. In potem dosegli, da so jih veliki začeli uvrščati medse. Kaj od tega res zaživi in kaj

ne, se pokaže šele v širšem kontekstu. In času. Ko skrb za okolje in reciklaža srečata recesijo. Ko kriza brčne med rebra od bogatije malo zaspanega potrošniškega duha. In potem si zaželimo, da imajo stvari, s katerimi se obkrožamo svoj pomen, svojo čustveno vrednost, da nas veselijo. In ogrejejo, kot peč na drva, ki si jo lahko privoščimo skoraj povsod, tudi tam, kjer nimamo prostora za kamin. Ker imajo celo blokova stanovanja dimnike, ki naj bi delovali. Dišeč, neobdelan les pa ni le kurivo. Je tudi eden od prevladujočih materialov v sodobni domači pokrajini. Les v svoji naravni podobi. Robustna jedilna miza, ki nas spomni na gobovo juho in ajdove žgance izpred planinske kočice? Preveč ruralno? Potem pa morda raje masivna miza iz letošnje kolekcije Toma Dixona. Ali pa miza iz vezane plošče, z vžganim vzorcem, kakršno so za Moroso letos oblikovale frontovke.

Med materiali, ki jih oblikovalci vidijo v našem domu, je tudi dober odmev marmorja. In sploh ne samo v kuhinji ali

- 01 Naslanjač Rag Chair, oblikovanje: Tejo Remy za Droog
- 02 Luči Bell, oblikovanje: Sebastian Herkner za ClassiCon
- 03 Knjižne police Terreria, oblikovanje: Archea Associati za Moroso
- 04 Masivna jedilna miza in bakrena svetilka, oblikovanje: Tom Dixon
- 05 Zlati stol, oblikovanje: Nika Zupanc za Moooi

kopalnici. Marmorne mizice, stojala, morda obuvalo namiznih nog. In kovina, seveda. Kovina je visoki sijaj iz preteklih let zamenjala za nespoliran, bolj surov in industrijski videz. Črn krom namesto srebrnega in baker, ki ni več rezerviran le za žlebove in kuhinjske lonce. Vrnilo se je tudi zlato v vsem svojem sijaju. Elegantno in vitko, kot je stol Nike Zupanc. Ali kot pozlata na starem pohištvu. Ki diši po art decoju. Luči, mize, dodatki, povsod se najde prostor za kovino. Tudi tu se vloge menjajo, včasih dobesedno obračajo na glavo, kot bakrena namizna plošča stoji na steklenem podnožju v letošnji različici klubske mizice Bell Sebastiana Herknerja. Baker že nekaj časa ljubi Tom Dixon. Morda bomo kaj kovinskega našli tudi na domači sceni. Kaj lepega iz lesa prav gotovo. Pred nami je namreč sejem Ambient, ki se letos začne že v začetku oktobra. Na njem bomo lahko preverili, kakšni trende nam ponujajo domači oblikovalci. In seveda tuji.

Ste kdaj pomislili, da bi imeli knjižne police iz terakote? Glinene lonce za knjige? Stol v obliki in kožni barvi obglavljenega prašička ali navihan, močno skuštran tabure? Sprehodi med sejmi in razstavami, ki krožijo po svetu, so polni presenečenj in izzivov za drzne veseljake, ki imajo v svojem domu radi tudi kaj neobičajnega.

A tudi za bolj umirjene in nežne duše je poskrbljeno. S pastelnimi barvami, ki so letos prave zmagovalke. Pasteli vladajo povsod, na omarah, predalnikih, naslanjačih in modularnih sedežnih garniturah. Manjši, sestavljivi elementi, ki se igrajo različne barvne in prostorske igrice, sledijo novi rabi dnevne sobe, ki ni več prostor, v katerem zvečer vsi v ravni vrsti sedimo pred tv-zaslonom. Velikanske, predimenzionirane sedežne garniture so namreč precej nepremične, naše nepremičnine pa ne zmeraj dovolj velike.

Kaj torej izbrati? Nič ni narobe s klasično, tudi minimalizem je še zmeraj dovoljen, če ste navajeni nanj. Če pa imate veselje in malo spretnosti, lahko svojemu domu dodate tudi kaj čisto osebno posebnega. Nekaj rokodelskega. Rahlo robustnega ali mehko spletenega, kakor vam drago. Trendovsko preverjeno in z blagoslovom oblikovalcev! x

